

NTOG Kunst Salon

In de nieuwe rubriek 'NTOG Kunst Salon' zal een reeks kunstwerken besproken gaan worden die verrassen, prikkelen, ontroeren, appelleren, vermaken, inspireren, kortom die iets met u doen. Want dat is het mooie van kunst!

Een prachtige vrouw omringd door dromerige bloemen siert de voorkant van de eerste NTOG editie van 2022. Odilon Redon toont hier Pandora gehuld in een mystieke sfeer vol kleur. Pandora is de eerste vrouw uit de Griekse mythologie. In haar handen houdt ze een doos. De deksel zit er nog op, de wereld is nog ongekend mooi. Zo mooi als de hof van Eden, het paradijs, waar Eva zich bevond. Die andere 'eerste vrouw'.

Pandora werd door Zeus gemaakt als straf voor de mens (de man). De goden mochten haar eigenschappen schenken. Zo kwam zij als bloedmooie, welbespraakte en nieuwsgierige jonge dame op aarde. Ze kreeg een gesloten doos mee met de dringende instructie deze niet te openen. De nieuwsgierigheid won en Pandora deed de deksel open waardoor ziekte, jaloezie, haat en honger de wereld binnen kwamen. Er bleef nog één ding achter in de doos. Onderin zat nog de hoop, die als een nageboorte volgde en de mens de kracht gaf voor wederopbouw en overleving. Oorspronkelijk kreeg Pandora niet een doos maar een *pithos* mee, een vaas. Een vorm die in de Griekse gynaecologie ook voor de baarmoeder gebruikt werd. Ook in die context leidt het openen van de vaas tot de geboorte van iets nieuws op aarde. In de volksmond volstaat 'de doos' wat dat betreft trouwens ook.

Eva werd door God geschapen als metgezel voor de man. De juiste partner moest van binnenuit komen en daarom werd Eva gevormd uit de zijde (of rib) van Adam. Zo waren zij kant en tegenkant van elkaar. Vrij van zorgen en schaamte verbleven zij in het paradijs. Wat wil een mens nog meer? Ook hier is de vrouwelijke nieuwsgierigheid de mens noodlottig geworden. Van de boom van de kennis van goed en kwaad mocht niet gegeten worden. Toch proefde Eva van de appel: de zondeval, met als gevolg de verdrijving uit het paradijs. Eva werd bestraft met schaamte, ze zou zich vanaf dan kleden en niet meer naakt door het leven gaan. De andere represaille was dat de lasten van een zwangerschap zwaar werden gemaakt, '*met pijn zul je kinderen baren*'.

Geïntrigeerd door deze verhalen bracht Redon de vrouwelijke schoonheid van Pandora, Eva en het paradijs samen in deze geschilderde idylle. Op het moment net voordat de nieuwsgierigheid de overhand krijgt. Een ode aan de vrouw. Deze twee dames hebben er in ieder geval voor gezorgd dat het leven op aarde nooit saai is. En dat de gynaecoloog brood op de plank heeft.

Daphne Voormolen, arts foetale geneeskunde WKZ
Stichting Kunst Salon

Colofon: Odilon Redon, *Pandora* (1914)

